

ADVIES

Ontwerp van het Nationaal Actieplan « Ondernemingen en mensenrechten »

15 juni 2017

Aanvrager	Minister-president Rudi Vervoort
Aanvraag ontvangen op	9 juni 2017
Aanvraag behandeld door	Commissie Economie - Werkgelegenheid - Fiscaliteit - Financiën
Aanvraag behandeld op	15 mei en 7 juni 2017
Advies uitgebracht door de Plenaire zitting op	15 juni 2017
	Dringende aanvraag

Context

Dit ontwerp van Nationaal actieplan (NAP) « Ondernemingen en Mensenrechten » werd uitgewerkt door de federale Regering en de Vlaamse, Waalse en Brusselse Gewestregeringen, onder impuls van de instellingen van de Europese Unie.

In 2005 werd een Europees referentiekader ingesteld, waarmee het onderwerp ondernemingen en mensenrechten op een unieke manier benaderd kan worden en dat gebaseerd is op drie pijlers :

1. De verplichting van de staat om personen te beschermen tegen schendingen van mensenrechten door derden, inclusief ondernemingen ;
2. De verantwoordelijkheid van ondernemingen om de mensenrechten te respecteren ;
3. De noodzaak om slachtoffers van mensenrechtenschendingen toegang te verschaffen tot effectieve remediëring.

Dit ontwerp van Nationaal actieplan voert de « richtlijnen inzake ondernemingen en mensenrechten » (UNGPs) uit, die dit referentiekader operationaliseren. Het gaat om 31 richtlijnen, die op 17 juni 2011 door de Raad voor de Mensenrechten van de Verenigde Naties werden goedgekeurd en die uitdrukkelijk verwijzen naar het Handvest van de Verenigde Naties inzake mensenrechten en de Verklaring van de IAO inzake fundamentele beginselen en rechten op het werk. Deze zijn bedoeld om de gevolgen van de bestaande normen en praktijken voor de landen toe te lichten en ze in één logisch en samenhangend kader te verankeren.

Het respecteren van de mensenrechten door ondernemingen wordt allang tijdens nationale en internationale forums besproken.

Dit ontwerp van Nationaal actieplan herbevestigt de steun van België aan een aantal engagementen die in andere forums werden aangegaan (Richtlijnen van de OESO, engagementen die op het niveau van de IAO werden aangegaan). Het draagt bij tot de inspanningen van België met het oog op de vervulling van de Agenda 2030 voor duurzame ontwikkeling.

Tevens concretiseert dit ontwerp van NAP de engagementen van de overheden inzake ondernemingen en mensenrechten door de mensenrechten te introduceren in het kader van het maatschappelijk verantwoord ondernemerschap en duurzame ontwikkeling door maatschappelijk verantwoord ondernemerschap actief te ondersteunen.

De doelstellingen van dit ontwerp van dit NAP zijn :

1. Een platform aanreiken om de goede praktijken van sectoren en ondernemingen op dit gebied in de verf te zetten ;
2. Meer mogelijkheden tot overleg creëren teneinde beter in te gaan op de complexe uitdagingen die inherent zijn aan dit vraagstuk.

Dit ontwerp bevat 33 actievoorstellen.

Advies

1. Algemene beschouwingen

De Raad verheugt zich over de opstelling van dit eerste Nationaal actieplan « Ondernemingen en Mensenrechten », dat ertoe strekt om de ondernemingen ertoe aan te zetten om de mensenrechten zowel in hun eigen midden, als in hun invloedssfeer te respecteren en te bevorderen.

De Raad wijst op het Brussels Regeerakkoord 2014-2019 dat het in aanmerking nemen van clausules voorziet inzake het respecteren van de mensenrechten en van de fundamentele normen van de IAO (waaronder de syndicale rechten inzake arbeid) en dat bovendien de gelijkheid tussen vrouwen en mannen als een inzet voor de democratie en de economie van ons land bekrachtigt.

De Raad benadrukt op een positieve wijze het feit dat de acties van dit Plan ten gunste van het respecteren van de mensenrechten en van de maatschappelijke verantwoordelijkheid zich tot ondernemingen richten, maar ook tot andere organisaties, met inbegrip van de overheidsdiensten.

Bovendien steunt **de Raad** de keuze om dit Actieplan in beschouwing te nemen in het kader van de internationale vraag betreffende de opstelling van een Actieplan « Ondernemingen en Mensenrechten », alsook in het kader van de Europese vraag betreffende de opstelling en de vernieuwing van actieplannen met betrekking tot het maatschappelijk verantwoord ondernemerschap.

De Raad vraagt om toe te zien op een samenhang tussen de acties in het NAP en de coördinatie van de tenuitvoerlegging van de federale en gewestelijke beleidsvoeringen.

De Raad stelt vast dat het NAP bijzonder waakzaam zal zijn om de administratieve lasten voor de ondernemingen en de organisaties niet te verzwaren en zich ervan zal verzekeren dat de acties passen in het kader van een « level playing field » op het Europees en internationaal vlak.

2. Bijzondere beschouwingen

Op bladzijde 6 vraagt **de Raad** om de termen « Economisch en Sociaal Comité van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest » door de termen « Economische en Sociale Raad voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest » te vervangen.

2.1 Actie 4 : Bestaande kwalitatieve initiatieven m.b.t. mensenrechten en maatschappelijke verantwoordelijkheid bevorderen

De Raad vraagt om de Brusselse initiatieven te verduidelijken. De termen « Brusselse Regering » zijn immers toegevoegd aan de titel, maar er is nog geen enkele verwijzing naar Brusselse acties terug te vinden.

2.2 Actie 13 : Respect voor de mensenrechten in overheidsopdrachten vergroten en controleren

De Raad vraagt om de werkzaamheden van de WG Bestrijding van sociale dumping, evenals het Strijdplan tegen sociale dumping dat de gewestelijke Regering heeft aangenomen, te vermelden. Dit Plan omvat zeven concrete maatregelen die ertoe strekken om de risico's op sociale fraude in overheidsopdrachten te verkleinen.

2.3 Actie 17 : Op het niveau van België pleiten voor een sterkere integratie van duurzame ontwikkeling (inclusief mensenrechten) in vrijhandelsakkoorden

De Raad herhaalt drie bekommernissen die hij in zijn initiatiefadvies¹ van 16 juni 2016 betreffende de gevolgen van het TTIP en van het CETA voor de sector van de gezondheidszorg had geformuleerd :

1. Aangaande de transparantie van de onderhandelingen : het is absoluut noodzakelijk om een openbaar debat over het aannemen van een dergelijk akkoord te voeren ;
2. Aangaande het in aanmerking nemen van de eigenheden van de diensten van algemeen nut, zoals deze van de gezondheidszorg en van de sociale diensten : de vrijhandelsverdragen mogen de toegang van alle burgers tot kwaliteitsvolle openbare diensten niet in het gedrang brengen ;
3. Aangaande de internationale arbitrage : de vrees die de Raad heeft uitgedrukt inzake de instelling van een systeem voor het regelen van geschillen tussen investeerders en Staten die het algemeen recht omzeilen. Dergelijke arbitrageprocedures zouden nationale maatregelen die in het algemeen belang werden genomen, in het gedrang kunnen brengen.

*
*   *

---

¹ A-2016-046-ESR